

Verksamhetsberättelse och årsredovisning 2016

Annual Report and Financial Statement for 2016

SKANSEN

*Friluftsmuseet Skansen
lustfyllt*

*ska vara i världsklass,
och tillgängligt för alla.*

*Skansen shall be a world-class open-air museum,
enjoyed by all and accessible to everyone.*

Vision fastställd av styrelsen 2008-02-19.
Agreed by the Skansen Board on 19th February 2008.

Innehåll

Contents

Verksamhetsberättelse

Annual report

Ett år på Skansen	4
A year at Skansen	
Ett festligt år på Skansen	6
A year of celebrations at Skansen	
Baltic Sea Science Center – startskottet har avlossats	10
The Baltic Sea Science Center is off the starting blocks	
Kulturhus i fokus	12
A focus on historic buildings	
Musik för alla	16
Music for everyone	
Skansenkollektionen växer	18
The Skansen collection continues to grow	
Vitryggig hackspett finns nu på Skansen	20
The white-backed woodpecker comes to Skansen	
Lek på Skansen	22
Fun and games at Skansen	

Årsredovisning

Account and financial statement

Förvaltningsberättelse 2016	24
Directors' report 2016	
Resultaträkning	28
Statement of profit and loss	
Balansräkning	29
Balance sheet	
Kassaflödesanalys	31
Cash flow	
Tilläggsupplysningar	32
Noter	34
Styrelsens underskrifter	37
Signatures of the Board	
Skansens uppdrag	38
Mission statement	
Skansens tackar	39
Skansen is grateful	

Blomstermotiv från en kakelugn i Tottieska gården.

Floral motif from a tiled stove in Charles Tottie's Residence.

Ett år på Skansen

A year at Skansen

🇸🇪 **EFTER ATT HA** summerat alla tillgängliga uppgifter om gästantal och nationaliteter, entréintäkter, publiknärvaro, lyckade evenemang, regniga helgdagar, glada tillrop och ett och annat klagomål, djurungar och takrenoveringar, skolvisningar och personalfester, chokladbakelser och allsångshäften kan jag glatt konstatera att det är en högst vital 125-åring vi pratar om!

Skansens 125-årsdag firades på själva födelsedagen den 11 oktober, men vi fick många tillfällen att uppmärksamma jubilarerna under hela året.

När de sista gästerna för året räknades in på nyårsafton hade 1 369 431 gäster besökt Skansen. Det var en liten minskning från året innan. Noteras bör att de svenska besökarna har minskat i antal, medan antalet utländska turister ökar stadigt. Att även antalet stockholmare har blivit färre får ses som en naturlig följd av att flertalet övriga museer i Stockholm fick fri entré i början av 2016. Det sporrar oss att bibehålla och öka attraktionskraften, inte minst för att Skansen är stockholmarnas ”gröna vardagsrum” och ska så förbli.

Men Skansen är ju även Stockholms enda djurpark och som sådan en viktig bevarandeinstitution. Under året invigdes en voljär för den utrotningshotade vitryggiga hackspetten. I samarbete med Naturskyddsföreningen ska vi bidra till att fler hackspettar sätts ut i det fria. I november började grävarbetet för vår stora satsning Baltic Sea Science

Center som, när anläggningen står klar under 2018, ska visa och berätta om den livsviktiga Östersjön och vad vi alla kan göra för att få ett friskt och levande hav.

En omfattande renoveringsverksamhet genomfördes också under 2016. Skogaholms herrgård återfick sin statligt putsade fasad och den genomgripande upprustningen av Tottieska gården övergick i fasen inredning och föremålsanskaffning. Båda projekten är utmärkta exempel på hur Skansen genom generösa gåvor får möjlighet att både bevara och utveckla de kulturhistoriska miljöerna helt i enlighet med det stipulerade uppdraget.

Liksom en gång Artur Hazelius, vår grundare, vill jag framföra vårt varma tack för alla de insatser som görs för att Skansen ska kunna fortsätta att vara just Skansen!

Ett särskilt tack vill jag rikta till Samfundet Nordiska museets och Skansens Vänner, våra samarbetspartners, alla volontärer och frivilligorganisationer och till Skansens fantastiska medarbetare.

🇸🇪 **HAVING REVIEWED ALL** the available information about visitor numbers and nationalities, admission charges, audience figures, successful events, rainy holidays, shouts of joy and the occasional complaint, young animals and roof repairs, school tours and staff parties, chocolate cakes and song sheets, I am delighted to note that this has been a momentous 125th anniversary year! Skansen's 125th

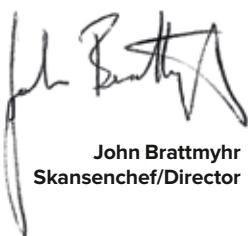

anniversary was commemorated on our actual birthday, 11 October, but we had many opportunities to celebrate throughout the year. By the time the last visitors had been counted on New Year's Eve, the total number for the year came to 1,369,431.

An aviary for the endangered white-backed woodpecker was opened during the year. We will be working together with the Swedish Society for Nature Conservation to help release more woodpeckers into the wild.

The excavation work for a major new initiative, the Baltic Sea Science Center, began in November. The facility will be completed in 2018, and will tell the story of the Baltic Sea and what we can all do to keep this important sea healthy and alive.

Just as our founder Artur Hazelius once did, I would like to express my gratitude for all the work being done to ensure that Skansen continues to be Skansen! I would like to say a particular thank you to the Friends of the Nordic Museum and Skansen, our partners, the many volunteers and voluntary organisations, and Skansen's fantastic employees.

John Brattmyhr
Skansenchef/Director

Ett festligt år på Skansen

A year of celebrations at Skansen

UR FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN:

Isamband med Skansens 125-årsjubileum hade flera aktörer valt att förlägga sina jubileumsfiranden till Skansen, ex vis Scania som också firade 125 år liksom Sveriges Hembygdsförbund och KfS som båda firade 100 år med omfattande programverksamhet.

SKANSEN FIRADE JUBILEET under hela året med en kulmen kring den 11 oktober då Skansen öppnade för första gången 1891. Under tre dagar fanns hantverkare på plats som visade på hantverk i stadskvarteret. Det var öppet i Moragården, där man kunde ta del av berättelsen om den gårdens betydelse för tillblivelsen av Skansen och Tottieska gården öppnades tillfälligt för förhandsvisningar. Under året firades i övrigt med Skansenpelargonen, en Skansenbakelse i Hazellii anda, insamlande av minnen i olika former, erbjudaden och en fin pin året till ära.

Skansenminnen

Inom ramen för jubileumsfirandet uppmanades gästerna att dela med sig av sina personliga Skansenminnen. Insamlingen genomfördes på webbplatsen skansen.se/125 och på plats på Skansen. Minnesinsamlingen ingår nu som en del i Skansens egen historia och kommer att sparas för framtiden.

Peter Johanssons Berättarbod

För att gästerna skulle kunna dela med sig av sina Skansenminnen byggdes en berättarbod där de kunde spela in sina minnen. Bodan skapades av konstnären Peter Johansson, som i sitt arbete ständigt ifrågasätter identitet och svenskhet. Volontärer tog emot gästerna under de trettiotal dagar Berättarboden var öppen, samtalande med gästerna om Skansenupplevelser förr och nu och uppmanade dem att spela in sina minnen. Berättarbodens formspråk – inspirerad av kyrkan i Stora Tuna, kraftigt orange och med mycket utanpåliggande fogs-kum – gav upphov till många

reaktioner och samtal kring svensk folkkonst och Skansens traditioner. Berättarboden har nu donerats till konstmuseet Alma Löv i Värmland.

Jubilerande samarbetspartners

Konsumentföreningen Stockholm, som är en av Skansens största samarbetspartners, fyllde 100 år under året och firade med bland annat en Summer show på Sollidenscenen och bidrog med två uppskattade inslag i Skansens jubileumsår – en interaktiv spegel som visade hur man kunde se ut i kläder som hämtades digitalt från Skansens klädkammare och en fotoautomat i rulltrappshallen.

Under våren 2016 valde Scania att fira sitt 125-årsjubileum med en heldag på Skansen. All personal inbjöds med familjer och cirka 8 500 anställda besökte Skansen.

Sveriges Hembygdsförbund firade också 100 år på Skansen med cirka 800 deltagare från hela Sverige. Firandet invigdes av kulturminister Alice Bah Kuhnke och bjöd under två dagar på hantverk, berättande, folklustspel, mässingsorkester och jubileumsfest på Galejan i närvaro av Prins Carl Philip och Prinsessan Sofia.

IN CONNECTION WITH Skansen's 125th anniversary, a number of other organisations decided to celebrate their anniversaries at Skansen, including Scania – which also turned 125 – and the Swedish Local Heritage Federation and the Stockholm Consumer Cooperative Society, both of which marked their centenaries with various activities.

Sid 7. 125 firades med allt från bakelser till roddarmadammer.

P 7. Celebrating 125 years with sweet treats, geraniums and history.

Peter Johanssons Berättarbod speglar hans pågående utforskande av det typiskt svenska, av symbolerna och traditionerna. Bodens utformning har inspirerats av kyrktornet i Stora Tuna och gav upphov till många roliga samtal med den personal som fanns på plats. Bodens fungerade som en liten inspelningsstudio där gästen kunde gå in och stänga dörren om sig och dela med sig av ett minne från Skansen.

Peter Johansson's listening cabin reflects his ongoing research into Swedishness, symbols and traditions. The design of the cabin was inspired by the church tower in Stora Tuna, and many fascinating conversations took place here. The cabin acted as a mini recording studio where visitors could shut themselves in and share a memory about Skansen.

Exteriörer och interiörer från planeringen av BSSC.
Exteriors and interiors from the plans for the BSSC.

Baltic Sea Science Center – startskottet har avlossats

The Baltic Sea Science Center is off the starting blocks

UR FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN:

I november togs första spadtaget till Baltic Sea Science Center, som kommit till stånd tack vare en donation från Stiftelsen BalticSea2020. Projektet innebär ett nära samarbete med Stockholms Universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet SLU.

Bygandet av anläggningen Baltic Sea Science Center kommer att fortgå hela 2017. Byggnationen är komplex, inte minst med hänsyn tagen till pågående verksamhet runtomkring området och med installerandet av flera större akvarier, vilket gör att arbetet måste utföras med stor omsorg. Invigningen beräknas äga rum under 2018.

🇸🇪 **VID EN CEREMONI** den 16 november startade Björn Carlson, grundaren av BalticSea2020, officiellt byggnationen av Baltic Sea Science Center. Med på den första symboliska sprängningen var också Skansenchefen John Brattmyhr, rektor Astrid Söderbergh Widding på Stockholms universitets Kunskapscentrum för Östersjön och Conrad Stralka, verksamhetschef på BalticSea2020.

Baltic Sea Science Center ska förstärka Skansens kapacitet att nå ut med kunskap om miljö och hållbarhet till både skola och besökare och förhoppningsvis påverka de som ska besluta om Östersjön i framtiden.

🇬🇧 **THE FIRST TURF** was cut for the Baltic Sea Science Center in November. The centre has been funded by a donation from the BalticSea2020 Foundation. The project involves close cooperation with Stockholm University and the Swedish University of Agricultural Sciences.

Construction of the facility will continue throughout 2017. This is a complex product, not least in view of ongoing operations in the surrounding area and the installation of several large aquariums, meaning that the work must be carried out with great care. The centre is expected to open in 2018.

Baltic Sea Science Center

Huvudtemat i BSSC är det akvatiska området med tre akvarier mellan 75 och 300 m³ i storlek. De visar undervattensmiljöer med övergångar från strandnära skärgård till öppet hav. Ett klimatiserat utställningsrum visar påverkan av människans aktivitet längs stränder och kustnära områden.

I Framtidshuset är uppgiften att upplysa om hur människors val i vardagen påverkar hur Östersjön utvecklas i framtiden. I det Pedagogiska huset riktar sig verksamheten främst mot elever på högstadium och gymnasium. Här finns skolsal, laboratorium och på entréplanet ett cinematek som också är tillgängligt för allmänheten.

The main theme of the BSSC is aquatic life, with three aquariums ranging between 75 and 300 m³ in size. These show underwater environments, with transitions from a coastal archipelago to the open sea. A climate-controlled exhibition space demonstrates the impact of human activity along beaches and in coastal areas.

The Future Pavilion will show how our everyday choices affect the future of the Baltic Sea. The Education Pavilion is aimed primarily at secondary and upper secondary school pupils. Here, there will be a classroom and a laboratory, as well as a cinema on the ground floor that will also be open to the public.

Kulturhus i fokus

A focus on historic buildings

UR FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN:

Reparationer, underhåll och investeringar

Den stora renoveringen av Tottieska gården, som bekostas av en utökad gåva från Brandkontoret, startade 2012 och fortskred under året. Under Skansens jubileumsfirande genomfördes ett antal förhandsvisningar. Det fanns ett stort intresse för att ta del av de unikt utförda renoveringarna.

Fasadrenoveringen på Skogaholms herrgård och fasadrenovering och fönsterrenovering på tornet Bredablick färdiställdes under året.

KLIMATFÖRÄNDRINGARNA PÅVERKAR HUSEN på Skansen. Kraftiga regnstormar leder till vattenskadorna medan längre torrperioder är skadligt för timmer och andra byggnadsmaterial som ex vis näver. Därför har Skansen två viktiga projekt – Klimatprojektet och Täta tak – för att så långt det är möjligt säkra byggnaderna för framtiden.

Syftet med klimatprojektet är att identifiera byggnadernas problemområden och skapa rutiner, metoder och lösningar gällande byggnadstekniska delar, mark och växtlighet, uppvärmning, skadedjur och olika klimatfrågor för de kulturhistoriska miljöerna.

Åtgärdsprogram för åtta miljöer har tagits fram under året: Ekshäradsgården, Järnhandlarens hus, Moragården, Soldattorpet, Sparbankshuset, Vadmalstampen, Älvrosgårdens tak och Fäbodarna.

Utöver åtgärdsprogrammen pågår hela tiden restaureringar och underhåll.

Tottieska gården

Ett av Skansens mest omfattande utvecklingsprojekt är omgestaltningen av Tottieska gården. Projektet påbörjades 2012 och beräknas vara avslutat 2018. Målet är att skapa en ökad tillgänglighet till byggnaden och en trovärdig 1780-tals miljö gestaltad utifrån angelägna berättelser.

2016 har vi arbetat med den lösa inredningen – möblering

av äldre och nya rum på övervåningen. Nyförvärvade möbler har genomgått en grundlig renovering som till exempel renovering av målade eller lackade ytor, förstärkning av stommar, översyn av nya och äldre lager stoppning. Bland annat har ett matsalsbord köpts in som renoverats med teknik och material till ett skick som när det var nytt på 1700-talet.

Fyra nya rum har byggts upp i f d Stenbockska biblioteket på andra våningen och i två av dessa skapas miljöer som ska visa samma tid som i övriga huset.

Klädkammaren har sytt upp en 1780-tals damdräkt som kommer att användas av museipedagogerna i huset.

Under hela projekttiden har ett stort intresse för projektet visats från restaureringshantverkare, utbildningsinstitutioner och museer i Sverige och Norge. Skansen har blivit inbjuden till ett flertal seminarier för att berätta om projektet.

Silverservisen

Ett av insamlingsprojekten är för att få en silverservis till Tottieska gården. Skansens insamlingsprojekt har till ändamål att berika och utveckla de kulturhistoriska miljöerna och stötta kunskapsöverföring i hur man utvecklar kulturhistoria utifrån de historiska berättelserna. Nu uppmanas intresserade gäster och allmänhet att vara med och samla in till den praktfulla servisen som kommer att återställa matsalen till sin forna prakt.

UR FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN:

Samarbeten och sponsring

Skansens pedagogiska verksamhet är beroende av både interna och externa samarbeten. Samhällsaktörer från både privat såsom offentlig sfär är knutna till den öppna pedagogiska verksamheten som till exempel Ordenshuset Brofästet (IOGT-NTO), Konsum (Konsumentföreningen Stockholm) och Järnhandeln (Järnhandels intresseförening).

Samarbetet med Stiftelsen Nordiska museet avseende administration av Nordiska museets deponerade föremål på Skansen samt rådgivning angående föremålsvård fortlöper.

Sid 13. Fru i Tottieska gården inspekterar matsalen.

Page 13. At Charles Tottie's Residence, the lady of the house inspects the dining room.

T v. Järnhandlarhuset.

Left. The Ironmonger's House.

Sid 15. Konsumbutiken.

P 15. The Co-op shop.

Samarbetet med projektpartnern Konsumentföreningen Stockholm (KfS) utökades under året med ett utbildningsprogram om matsvinn som vänder sig till förskolan. Cirka 4 000 barn deltog i programmet på Lill-Skansen under året.

Den omnämnda fasadrenoveringen på Skogaholms herrgård kunde utföras med ekonomiskt bidrag från Skyllbergs bruk och med sponsrat material från Weber Saint-Gobain AB. Genom en separat sponsringsöverenskommelse bekostade Weber även ommålningen av Bragehallen.

Många av Skansens verksamheter bygger på nära samarbete med föreningar och frivilligorganisationer, något som förekommit på Skansen alltsedan starten 1891. Flera av de kulturhistoriska miljöerna har etablerade samarbeten till exempel Konsumbutiken, Järnhandel och Kolonisterna.

Ett nytt samarbete med Barnmorskeförbundet kommer allt närmare ett förverkligande. Tillsammans har Skansen

och förbundet tagit fram ett förslag om att placera verksamheten i tidsperioden 1914–1945 – Genombrottstid. Nästa steg är att formulera en ramberättelse och utveckla en pedagogisk metod för hur en ambulerande barnmorska kan samverka med övrig pedagogisk verksamhet på Skansen.

🇳🇵 **THE MAJOR RENOVATION** of Charles Tottie's Residence was funded by a donation from insurance provider Brandkontoret. Work began in 2012, and continued during the year. A number of previews were held as part of Skansen's anniversary celebrations, and there was a great deal of interest in the unique renovation work.

The work to renovate the façade of Skogaholm Manor and the Bredablick Tower was completed during the year.

Skansen's educational work is dependent on both internal and external collaboration. Open educational activities are carried out by private and public sector players.

Musik för alla

Music for everyone

UR FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN:

Programverksamhet

Arrangemangen på och kring Sollidenscenen var i fokus för sommarens programverksamhet även detta år. Allsången, som genomförs i samarbete med Sveriges Television, genomfördes under åtta tisdagskvällar. Ett nyproducerat serieprogram, Körklang, presenterades under fyra torsdagar liksom ett flertal fristående konserter med populära artister.

 KÖRKLANG VAR EN helt ny satsning 2016. Publiken fick vara med och bilda en trestämmig storkör under ledning av programledare och kapellmästare Simon Ljungman, populära gästartister och några av Sveriges bästa körer. Körklang genomfördes under fyra torsdagarskvällar i juli på musikaliska teman – ABBA, Gospel, Visa och Opera. Nothäften med aktuella sånger, stämmor och presentationer av körer och gästartister fanns till försäljning. Programserien gjordes i samarbete med Sveriges Körförbund.

Premiär för Sanna på allsången

Sanna Nielsen tog över programledarskapet för Allsång på Skansen, ett stort ansvar som hon förvaltade på allra bästa sätt. Antalet tittarsiffror i SVT vittnar om att hon är en mycket populär programledare. Kvällarna på Skansen var också magiska med fullsatt framför Sollidenscenen som vanligt.

Barnens Allsång

Barnens allsång är en interaktiv form av allsång för barn, med en allsidig repertoar som för barnvistraditionen vidare. Barnens Allsång sattes upp med åtta föreställningar på Sollidenscenen med premiär söndagen den 3 juli. Det bjöds på sång, musik och trolleri tillsammans med Ayla Kabaca och Tobbe Trollkarl, Krumelurorkestern samt barnkören Spektrum. Populära gästartister medverkande varje gång.

Jazzkvällar på Solliden

Måndagarna med jazz på Sollidenscen – Blå måndag, förjazz på Terrassen, storbandsdans på Galejans dansbana och jazzmiddagar på Gubbhyllan har varit uppskattat och dragit in trogen publik hela sommaren.

Livekonserter på Solliden

Förutom allsång för stora och små, Körklang och jazzkvällar fick en hel del andra artister plats på scenen. Den 30 juni startade Lars Winnerbäck sin sommarturné på Skansen, den 30 juli var det dags för Benny Anderssons Orkester. Den 5 augusti uppträdde Sweet, Slade och Smokie på scenen och den 6 augusti fick unga begåvade sångare ta ton under rubriken Jenny och Jussi. Den 20 augusti var det dags för den årliga Taubedagen, och den 26 augusti utmanade Björn Skifs Tommy Körberg.

Värmlänningarna

Det var många julbilarer under året. Wermländska Sällskapet i Stockholm fyllde 200 år och det firade man med att bjuda in alla till en Värmlandsdag på Skansen lördag den 13 augusti. På Sollidenscenen framfördes Värmlänningarna med över 100 sångare, dansare, skådespelare och musiker på scenen följt av konsert i tre akter med opera, jazz och musikalen Les Misérables.

 ONCE AGAIN, EVENTS on and around the Solliden Stage were the focus of the summer's programme. The Allsång sing-along, arranged in association with Sveriges Television, was held on eight Tuesday evenings. A new series of concerts, Körklang, was held on four Thursdays, and several independent concerts were staged featuring popular artists.

Sanna Nielsen, Ayla Kabaca och Tobbe Carlsson, Rickard Söderberg och Simon Ljungman.

Sanna Nielsen, Ayla Kabaca och Tobbe Carlsson, Rickard Söderberg and Simon Ljungman.

Skansenkollektionen växer

The Skansen collection continues to grow

UNDER 2015 LANSERADE Skansen en egen kollektion av heminredningsprodukter, presentartiklar och ätbara produkter. Under 2016 gick Skansen hela vägen till att bli producent och grossist genom att utveckla en produktserie med inspiration från den mönsterskatt som finns på Skansen, i folkdräkter, textilier, natur och djur.

Skansenkollektionen har inspirerats bland annat av en spetshätta från Dalarna vars mönster finns på servetter, bricka, tändsticksask, presentpåsar, tunnbrödsask och en stickad pläd i 100% ull. Andra mönster som kommer från Klädkammaren är randen och paisleymönstret som också återfinns på en rad produkter.

Sid 18. Ljustake i järn.

P 18. Candle holder.

Nedan. Kuddar och produkter ur Åhlénskollektionen.

Below. The Skansen collection.

Fina kakor, rapsolja, karameller och kryddor ingick i kollektionen liksom presentpåsar, servetter, kuddar och textilier.

Skansen vilda nordiska djur har också fått en plats i kollektionen liksom naturmaterial som näver och fårskinn. Till och med de unika smidesarbeten som är utsmyckning på Skansenbutikens fasad, och tillverkade av Skansens smed, fick vara förlagor till bland annat en ljustake i järn.

Under sommaren 2016 presenterades ett samarbete med Åhléns med produkter inspirerade av folkdräkter från Åhs socken.

IN 2015, SKANSEN launched a collection of homewares, gifts and edible products. Skansen became a full-scale producer and wholesaler in 2016 with a range of products inspired by the wealth of patterns found at Skansen, on its folk costumes and textiles, and in its nature and animals.

Vitryggig hackspett finns nu på Skansen

The white-backed woodpecker comes to Skansen

UR FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN:

Ett nytt hägn inkluderande en fågelvoljär uppfördes för att kunna hålla vitryggig hackspett, en utrotningshotad art.

Genom en överenskommelse med Naturskyddsföreningen får Skansen möjlighet att visa den utrotningshotade arten vitryggig hackspett och den nya voljären kunde invigas under 2016. En avelsstation i anslutning till hägnet ska uppföras.

🇸🇪 **DEN 15 SEPTEMBER** invigdes den nya voljären för vitryggig hackspett på Skansen. Precis som med berguvsprojektet, som fortfarande är aktivt, kommer fåglar som föds upp här att sättas ut i naturen. Planen är att bygga ytterligare en anläggning så att Skansen kan ha två par hackspettar som kan få ungar som kan slussas ut i naturen genom Naturskyddsföreningens försorg. Flera anläggningar finns redan på Nordens Ark och snart kommer även Järvzoo att ansluta till projektet.

Inom projekt Vitryggig hackspett pågår också ett omfattande samarbete mellan Naturskyddsföreningen och flera skogsbolag och andra markägare för att hitta strategier för att lyckas med att bevara lövskog som är en nödvändig biotop för artens fortlevnad.

Insamlingsprojektet

Skansens insamlingsprojekt har till ändamål att lämna ekonomiskt stöd till verksamhet som syftar till att främja arbete med artbevarande av i första hand Nordiska arter. Den insamling som är aktiv nu går till att bevara den starkt hotade vitryggiga hackspetten.

🇸🇪 **A NEW ENCLOSURE** including an aviary has been built for the endangered white-backed woodpecker.

Thanks to an agreement with the Swedish Society for Nature Conservation, visitors to Skansen now have the chance to see the endangered white-backed woodpecker and the new aviary was opened in 2016. A breeding station will be created next to the enclosure.

Endast cirka 25 individer kvar i landet

Vitryggig hackspett är en av Sveriges mest hotade arter och idag finns det endast cirka 25 individer kvar i landet. Den har höga krav på livsmiljö och signalerar goda förutsättningar för över 200 andra hotade och rödlistade arter som exempelvis cinnoberbagge, strandskinnlav och skogsduva. Om vitryggen inte kan räddas riskerar även dessa att försvinna.

Källa: Naturskyddsföreningen

The white-backed woodpecker is one of Sweden's most endangered species, with only around 25 individuals remaining in the country. It requires a very specific habitat, which signals good conditions for more than 200 other threatened and endangered species such as the cucujus cinnaberinus flat bark beetle, the flooded jellyskin lichen and the stock dove. If the white-backed woodpecker cannot be saved, these other species also risk being lost.

Source: The Swedish Society for Nature Conservation

Sid 21. Vitryggig hackspett.

P 21. White-backed woodpecker.

Lek på Skansen

Fun and games at Skansen

UR FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN:

Tack vare en gåva från Samfundet Nordiska museets och Skansens Vänner kunde den populära Ekorrparken genomgå en total upprustning både vad gällde mark, växlighet och lekutrustning. Den intelligande Trojeborgen fick också en välbehövlig renovering.

🇸🇪 DEN GAMLA EKORRPARKEN revs i början av 2016 och det enda som återställdes var labyrinten Trojeborgen. Ny lekutrustning kom på plats med klätterställningar, kojor, musikinstrument och spel. Gummiastfalt las för att göra lekparken mer tillgänglig och säker och nya breda gångvägar skapades. Tillgänglighetsanpassade parkmöbler monterades och runt lekparken planterades en måbärshäck. När allt var klart fick en förstaklass testa parken. Den nya klätterställningen med brandstäng, trädkoja och rutschkana var bäst enligt barnen men även musikinstrumenten, kulspelet och ekollon-kojorna uppskattades.

Barnens trädgård

Barnens Trädgård blev anlagd under 2016 i Möjligheternas trädgård. Mellanstadieklasser fick vara med och tävla om trädgårdens utseende och vad som skulle odlas. Tävlingen var kopplad till kursplanerna i bild, matematik, biologi och svenska. Under april byggdes trädgården om, det såddes och planterades i maj och sedan kom klassen på besök för att titta på "sin" trädgård samt provsmaka växter som några av dem aldrig ätit förut, till exempel citronmeliss och färsk rabarber.

🇸🇪 THANKS TO A donation from the Friends of the Nordic Museum and Skansen, the ground, plants and play equipment were upgraded at the popular Squirrel Park. The neighbouring Labyrinth also underwent a much-needed renovation.

Ekorrparken i siffror The Squirrel Park in figures

185

m² gummiastfalt täcker marken så man inte slår sig.

m² of rubberised asphalt covers the ground to prevent injuries.

150

måbärsbuskar planterades som en häck runt lekparken.

alpine currant bushes were planted to form a hedge around the play area.

3

glanskörsbär *Prunus cerula* blommar i vår i Ekorrparken.

Tibetan cherry trees blossom during the spring in the Squirrel Park.

10

bänkar finns att vila på.
benches to sit on.

8

varv kan man springa runt i Trojeborgen.
laps to run around the Labyrinth.

20

klätterstolpar finns att klänga i.
climbing posts to clamber on.

6

sittstubar av en ek fälld på Skansen.
seats made from an oak felled at Skansen.

8

trianglar i Triangeln.
triangles at the Triangle.

4

toner i dendrofonen.
notes on the xylophone.

3

bord av en alm fälld i Engelska parken på Skansen.

tables made from an elm felled in Skansen's English Park.

2

miljoner – kostade hela nya Ekorrparken.
million kronor spent on the new Squirrel Park.

700 000

kostade klätterinstallationen som är specialdesignad för Ekorrparken.
kronor spent on the climbing equipment, specially designed for the Squirrel Park.

Förvaltningsberättelse 2016

STYRELSEN OCH VERKSTÄLLANDE direktören för Stiftelsen Skansen får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2016-01-01--2016-12-31.

Stiftelsens ändamål

Stadgarnas ändamålsparagraf anger att:

”Stiftelsen Skansen skall med särskild hänsyn till Skansens karaktär av friluftsmuseum ha till ändamål att bedriva en verksamhet som bygger vidare på och utvecklar det nuvarande Skansen genom fortsatta insatser för att levandegöra svensk kultur och natur samt genom att kring ett centrum av kulturminnen skapa en levande miljö för olika fritidsintressen. Skansen skall verka i nära kulturellt och vetenskapligt samarbete med Stiftelsen Nordiska museet.

Skansen skall vårda det kulturhistoriska byggnadsbeståndet. Skansens verksamhet skall inte ha till syfte att ge vinst.”

Väsentliga händelser under året

Skansens besökssiffror 2016 uppgick till 1 369 431 besökare vilket jämfört med 2015 var en minskning med cirka 8 000 besökare. Skansens styrelse befarar att det kan hänföras till fri-entré-reformen, utifrån minskningen av besökare från Stockholmsområdet vilket framgick av förd besöksstatistik. Antalet utländska turister ökar. Tyskland står för cirka 20–23 % av de utländska gästerna och Frankrike för cirka 10%. Övriga stora besökarländer är USA, Norge, Finland, Italien och England. Skansen har behållit sin position som det mest välbesökta museet i Stockholm.

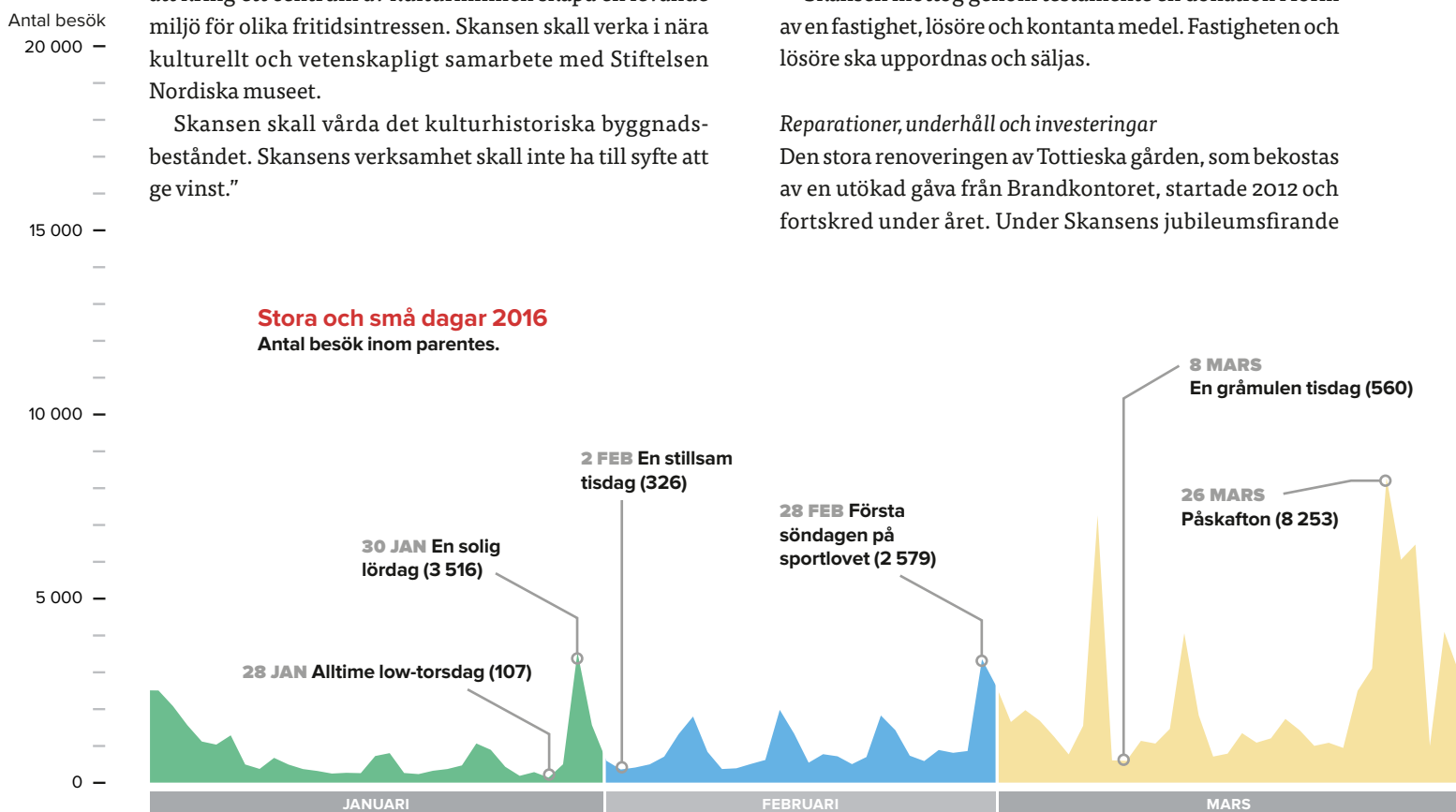
Skansen mottog genom testamente en donation i form av en fastighet, lösöre och kontanta medel. Fastigheten och lösöre ska uppordnas och säljas.

Reparationer, underhåll och investeringar

Den stora renoveringen av Tottieska gården, som bekostas av en utökad gåva från Brandkontoret, startade 2012 och fortskred under året. Under Skansens jubileumsfirande

Stora och små dagar 2016

Antal besök inom parentes.

genomfördes ett antal förhandsvisningar. Det fanns ett stort intresse för att ta del av de unikt utförda renoveringarna.

Fasadrenoveringen på Skogaholms herrgård och fasadrenovering och fönsterrenovering på tornet Bredablick färdiställdes under året.

Ett nytt hägn inkluderande en fågelvoljär uppfördes för att kunna hålla vitryggig hackspett, en utrotningshotad art.

I november togs första spadtaget till Baltic Sea Science Center, som kommit till stånd tack vare en donation från Stiftelsen BalticSea2020. Projektet innebär ett nära samarbete med Stockholms Universitet och Sveriges Lantbruksuniversitet SLU.

Tack vare en gåva från Samfundet Nordiska museets och Skansens Vänner kunde den populära Ekorrparken genomgå en total upprustning både vad gällde mark, växlighet och lekutrustning. Den intilliggande Trojeborgen fick också en välbehövlig renovering.

Samarbeten och sponsring

Skansens pedagogiska verksamhet är beroende av både interna och externa samarbeten. Samhällsaktörer från både privat såsom offentlig sfär är knutna till den öppna pedagogiska verksamheten som till exempel Ordenshuset Brofästet (IOGT-NTO), Konsum (Konsumentföreningen Stockholm) och Järnhandeln (Järnhandelns intresseförening).

Samarbetet med Stiftelsen Nordiska museet avseende administration av Nordiska museets deponerade föremål på Skansen samt rådgivning angående föremålsvård fortlöper.

Samarbetet med projektpartnern Konsumentföreningen Stockholm (KfS) utökades under året med ett utbildningsprogram om matsvinn som vänder sig till förskolan. Cirka 4 000 barn deltog i programmet på Lill-Skansen under året.

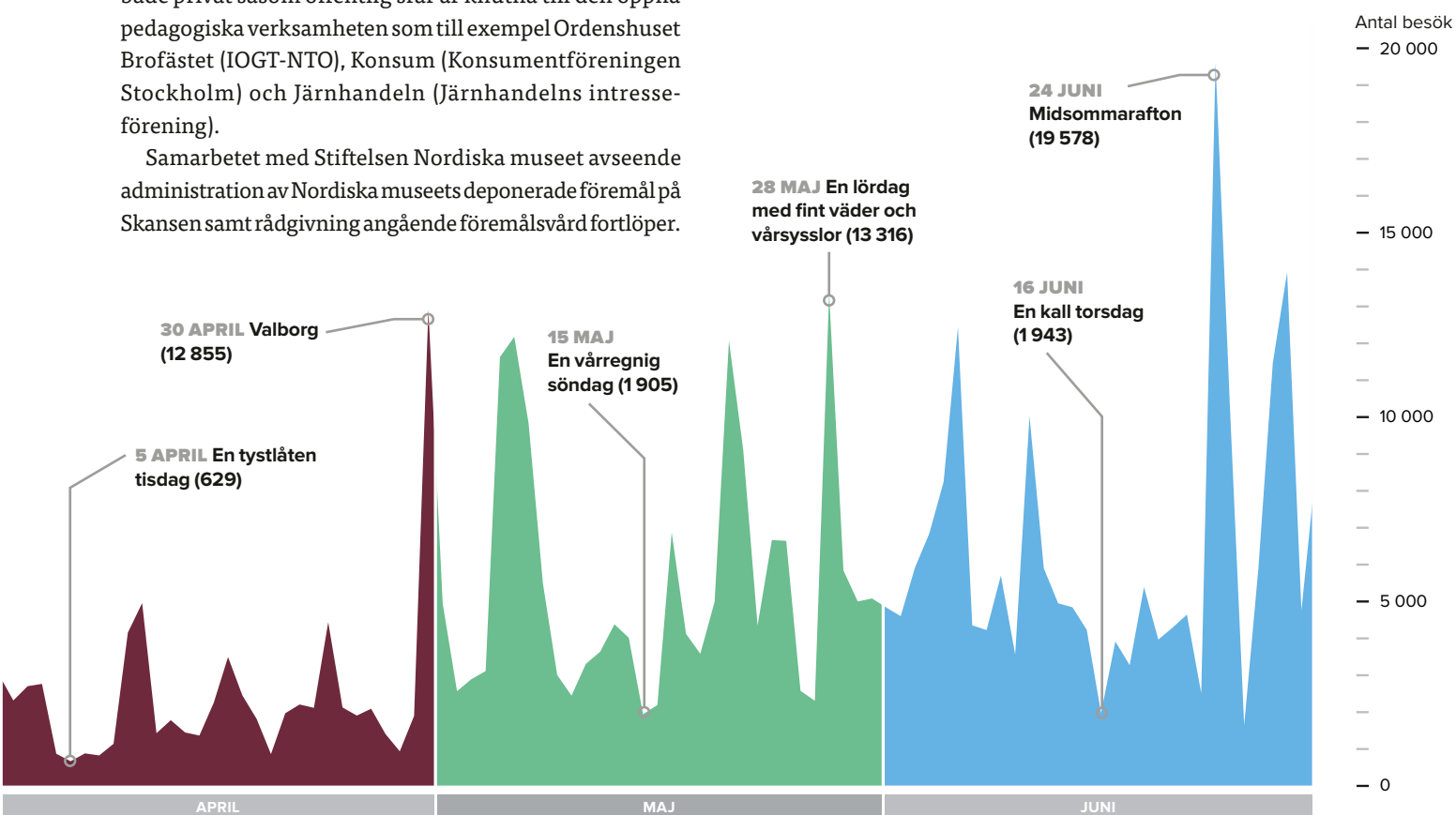
Den omnämnda fasadrenoveringen på Skogaholms herrgård kunde utföras med ekonomiskt bidrag från Skyllbergs bruk och med sponsrat material från Weber Saint-Gobain AB. Genom en separat sponsringsöverenskommelse bekostade Weber även ommålningen av Bragehallen.

Avtal/tillstånd

Genom en överenskommelse med Naturskyddsföreningen får Skansen möjlighet att visa den utrotningshotade arten vitryggig hackspett och den nya voljären kunde invigas under 2016. En avelsstation i anslutning till hägnet ska uppföras.

Utredningar och uppdrag

Efter en genomgripande utredning om Skansens samlade avfallshantering har en avfallsplan tagits fram. Med fokus på återvinning, användarvänlighet och god arbetsmiljö

blir de första åtgärderna källsortering av förpackningar, förbättrad sortering av avfall i befintlig omlastningsstation samt införskaffande av funktionellare papperskorgar.

Programverksamhet

Arrangemangen på och kring Sollidenscenen var i fokus för sommarens programverksamhet även detta år. Allsången, som genomförs i samarbete med Sveriges Television, genomfördes under åtta tisdagskvällar. Ett nyproducerat serieprogram, Körklang, presenterades under fyra torsdagar liksom ett flertal fristående konserter med populära artister. I samband med Skansens 125-årsjubileum hade flera aktörer valt att förlägga sina jubileumsfiranden till Skansen, ex vis Scania som också firade 125 år liksom Sveriges Hembygdsförbund och KfS som båda firade 100 år med omfattande programverksamhet.

Internationellt samarbete

Medarbetare från Skansens olika avdelningar deltog under året i ett flertal branschtillhöriga medlemmöten, ex vis

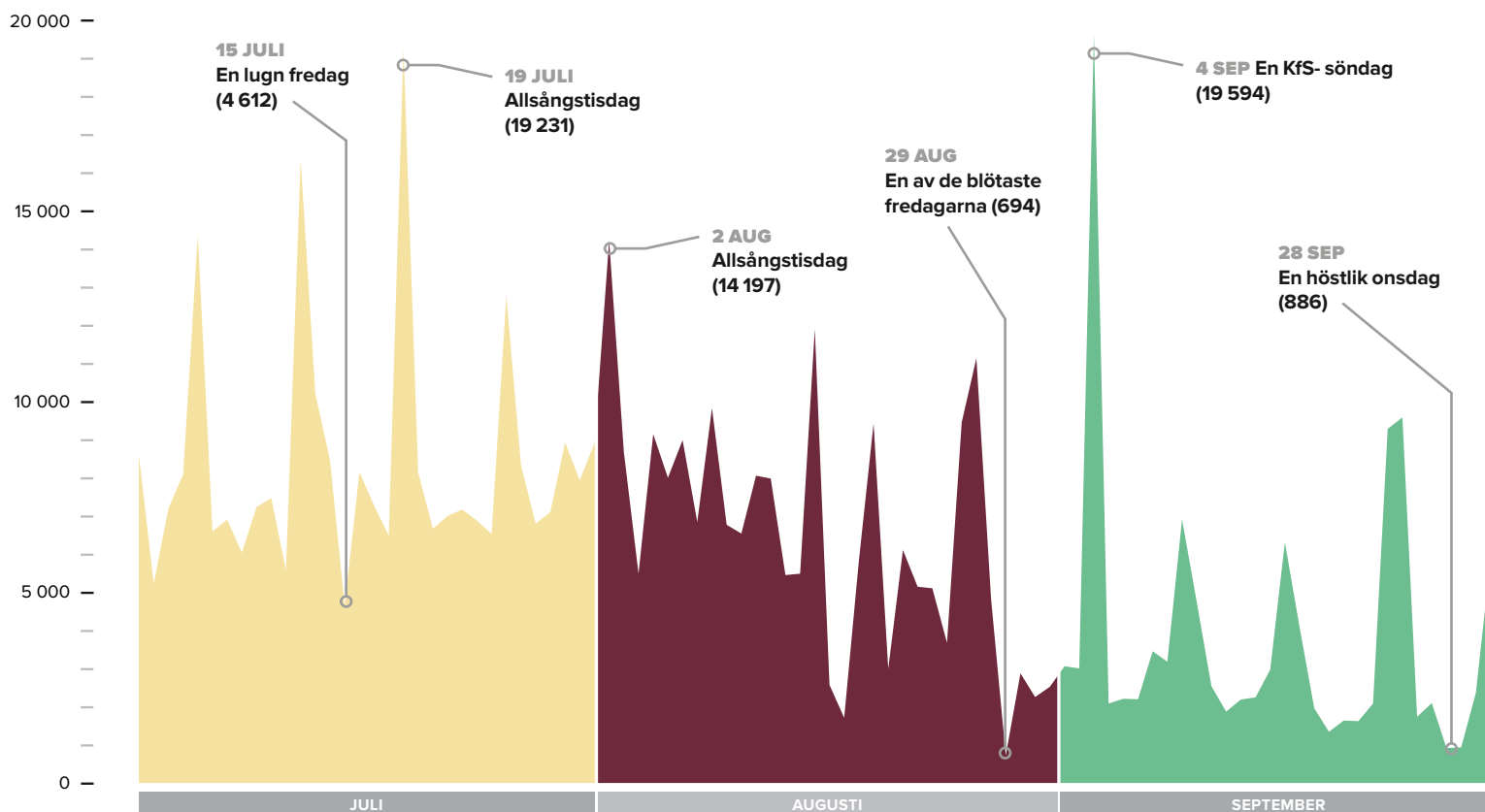
inom djurparksorganisationerna Eaza och Waza samt museiorganisationerna FRI och AEOM. I september stod Skansen värd för en konferens med chefer och medarbetare från de nordiska friluftsmuseerna.

Verksamhetsutveckling

Skansen har fortsatt ledarskapsutbildningen för avdelningschefer, enhets- och gruppchefer samt genomfört service- och medarbetarskapskurser för samtliga anställda. Implementeringen av den nya grafiska profilen påbörjades i början av året och den uppdaterade varumärkesplattformen låg till grund för kommande års verksamhetsplanering.

Händelser i en nära framtid

Byggandet av anläggningen Baltic Sea Science Center kommer att fortgå hela 2017. Byggnationen är komplex, inte minst med hänsyn tagen till pågående verksamhet runtomkring området och med installerandet av flera större akvarier, vilket gör att arbetet måste utföras med stor omsorg. Invigningen beräknas äga rum under 2018.

Flerårsöversikt (tkr)	2016	2015	2014	2013	2012
Omsättning	252 608	234 429	233 792	224 054	227 503
Verksamhetsresultat	5 116	884	2 193	8 982	29 421
Årets resultat	5 186	586	1 958	9 175	30 349
Eget kapital	121 257	116 070	115 484	113 526	106 240
Balanslikviditet (%)	73	73	56	70	51
Antal anställda	268	268	267	256	255

Eget kapital (tkr)	Grund kapital	Egna fonder	Reserv. egenverks.resultat	Balans.	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	4 600	1 905	115 945	-6 380	0
Årets resultat					5 186
Belopp vid årets utgång	4 600	1 905	115 945	-6 380	5 186

Ekonomisk översikt

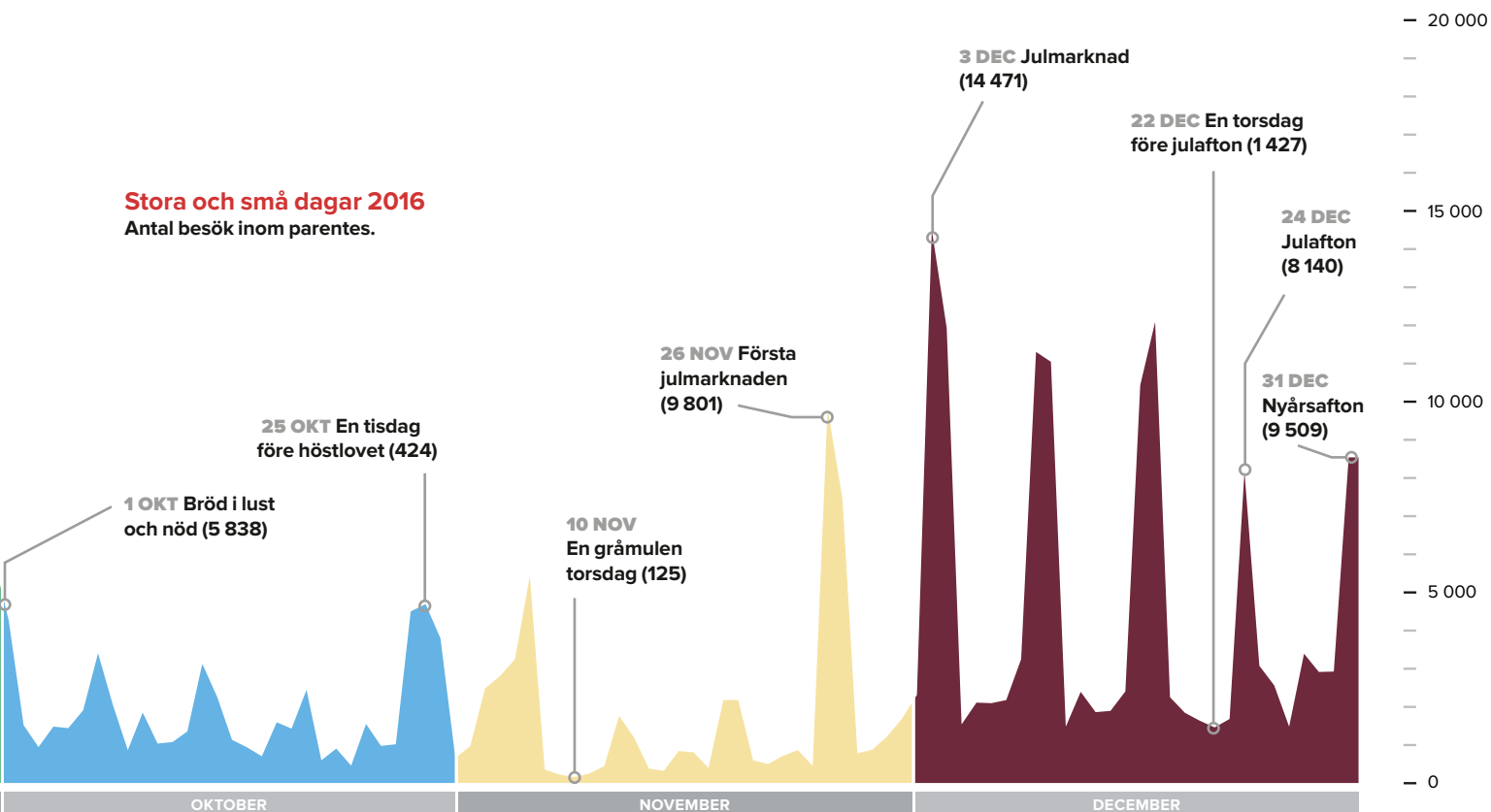
Entrépriserna höjdes under året. Sammanlagt steg intäkterna från entréer och årskort med 4,1 mkr från 110,3 mkr år 2015 till 114,4 mkr 2016. Intäkterna från olika programaktiviteter och grupparrangemang nådde 16,1 mkr, intäkterna från arrendatorerna uppgick till 10,1 mkr samt försäljningsintäkterna uppgick till 18,5 mkr.

Personalkostnaderna uppgick till 141,6 mkr och medelantalet anställda har varit 268.

Investeringar i byggnader, markanläggningar, maskiner, inventarier, datorer och fordon uppgick till 12,9 mkr (f.å. 4,7 mkr)

Stora och små dagar 2016

Antal besök inom parentes.

Resultaträkning (Tkr)

Statement of profit and loss (KSEK)

	Not (Note)	2016-01-01– 2016-12-31	2015-01-01– 2015-12-31
Intäkter			
Statsbidrag	1	72 008	70 409
Inträdesavgifter och årskort		114 443	110 291
Program- och aktivitetsintäkter	2	16 133	10 017
Försäljning och lotterier		18 506	17 460
Lokalhyror och arrenden		10 080	10 503
Övriga intäkter	3	21 438	15 749
Summa intäkter		252 608	234 429
Kostnader			
Verksamhetens kostnader	4, 5, 6	-89 491	-79 694
Personalkostnader	7	-141 609	-137 566
Avskrivningar och nedskrivningar av anläggningstillgångar		-16 393	-16 284
Summa kostnader		-247 492	-233 544
Verksamhetsresultat		5 116	884
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		394	385
Resultat från värdepapper	8	387	223
Räntekostnader och liknande resultatposter	9	-711	-906
Summa finansiella poster		70	-298
ÅRETS RESULTAT		5 186	586

Revenues
Government grant
Admission fees and season tickets
Revenues from events
Sales and lotteries
Rentals and tenancy fees
Other revenues
Total revenues
Costs
Operative costs
Personnel costs
Depreciation and write-off of fixed assets
Total costs
Result of operations
Result from financial investments
Other interest income and similar profit/loss items
Result from securities
Interest expenses and similar profit/loss items
Total of financial investments
NET PROFIT/LOSS FOR THE YEAR

Balansräkning (Tkr)

Balance sheet (KSEK)

	Not (Note)	2016-12-31	2015-12-31	
TILLGÅNGAR				ASSETS
Anläggningstillgångar				Fixed assets
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>				<i>Tangible assets</i>
Byggnader och mark	10	122 606	121 195	Buildings and land
Maskiner och andra tekniska anläggningar	11	16 365	18 071	Machines and other plant
Inventarier, verktyg och installationer		10 362	13 523	Equipment, tools, installations
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	12	18 266	14 390	Construction in progress and advances regarding property, plant and equipment
		167 599	167 179	
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>				<i>Financial assets</i>
Andra långfristiga värdepappersinnehav	13	13 089	12 792	Investments held as fixed assets
		13 089	12 792	
Summa anläggningstillgångar		180 688	179 971	Total fixed assets
Omsättningstillgångar				Current assets
<i>Varulager m m</i>				<i>Stock etc.</i>
Råvaror och förnödenheter		4 320	4 521	Raw materials and consumables
		4 320	4 521	
<i>Kortfristiga fordringar</i>				<i>Current liabilities</i>
Kundfordringar		3 986	3 778	Accounts receivable
Övriga fordringar		2 545	2 795	Other receivables
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	14	6 040	6 721	Prepaid expenses and accrued income
		12 571	13 294	
<i>Kassa och bank</i>				<i>Cash and bank balances</i>
Kassa och bank		27 179	31 393	Cash and bank balances
		27 179	31 393	
Summa omsättningstillgångar		44 070	49 208	Total current assets
SUMMA TILLGÅNGAR		224 758	229 179	TOTAL ASSETS

Balansräkning (forts.) (TKr)

Balance sheet (cont.) (KSEK)

	Not (Note)	2016-12-31	2015-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Grundkapital		4 600	4 600
Egna fonder		1 905	1 905
<i>Fritt eget kapital</i>			
Reserverat från egen verksamhet		115 945	115 945
Balanserad vinst eller förlust		-6 380	-6 966
Årets resultat		5 186	586
Summa eget kapital		121 256	116 070
Avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	15	1 161	1 167
Övriga avsättningar		2 512	2 432
Summa avsättningar		3 673	3 599
Långfristiga skulder			
	16		
Skulder till kreditinstitut		38 573	42 324
Summa långfristiga skulder		38 573	42 324
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		2 529	676
Förskott från kunder		145	60
Leverantörsskulder		11 501	13 935
Övriga skulder		2 741	2 750
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	17	44 340	49 765
Summa kortfristiga skulder		61 256	67 186
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		224 758	229 179

EQUITY AND LIABILITIES

Equity

Restricted equity

Foundation capital

Own reserves

Unrestricted equity

Reserves from own operations

Profit or loss brought forward

Net profit/loss for year

Total equity

Provisions

Provisions for pensions and similar obligations

Other provisions

Total provisions

Long-term liabilities

Liabilities to credit institutions

Total long-term liabilities

Current liabilities

Liabilities to credit institutes

Advance payment from customers

Accounts payable

Other liabilities

Accrued expenses and deferred income

Total current liabilities

TOTAL EQUITY AND LIABILITIES

Kassaflödesanalys (TKr)

Cash flow (KSEK)

	2016-01-01– Not (Note) 2016-12-31	2015-01-01– 2015-12-31	
Den löpande verksamheten			Current operations
Verksamhetsresultat	5 116	884	Result of operations
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	16 393	16 284	Adjustments for items not included in cash flow
Räntor, utdelningar, nedskrivningar mm	70	-315	Interest, dividends, write-off, etc.
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital	21 579	16 853	Cash flow from current operations prior to changes in working capital
Kassaflöde från förändring av rörelsekapitalet			Cash flow from changes in working capital
Förändring av varulager	201	-743	Change in stock
Förändring av kundfordringar	-208	1 686	Change in accounts receivable
Förändring av kortfristiga fordringar	931	2 061	Change in receivables
Förändring av leverantörsskulder	-2 434	3 749	Changes in accounts payable
Förändring av kortfristiga skulder	-5 275	-2 690	Change in current liabilities
Kassaflöde från den löpande verksamheten	14 794	20 916	Cash flow from current operations
Investeringsverksamheten			Investment operations
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-16 813	-16 579	Investments in tangible assets
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	-297	-183	Investments in financial assets
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-17 110	-16 762	Cash flow from investment operations
Finansieringsverksamheten			Financing operations
Amortering av lån	-1 898	0	Long-term borrowings
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-1 898	0	Cash flow from financing operations
Förändring av likvida medel	-4 214	4 154	Change in liquid assets
Likvida medel vid årets början	31 393	27 239	Liquid assets at beginning of year
Likvida medel vid årets slut	27 179	31 393	Liquid assets at year-end

Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Principerna är oförändrade jämfört med föregående år.

Värderingsprinciper

Fordringar

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta.

Övriga tillgångar, avsättningar och skulder

Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärden där inget annat anges nedan.

Intäktsredovisning

Inkomsten redovisas till det verkliga värdet av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Stiftelsen redovisar därför inkomsten till nominellt värde (fakturabelopp) om ersättningen erhålls i likvida medel direkt vid leverans. Avdrag görs för lämnade rabatter.

Ränta redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden.

Royalty periodiseras i enlighet med den aktuella överenskommelsens ekonomiska innebörd. Utdelning redovisas när aktieägarens rätt att få utdelning bedöms som säker.

Varuförsäljning

Försäljning av varor redovisas när stiftelsen till köparen har överfört de väsentliga risker och förmåner som är förknippade med ägandet, normalt när kunden har varorna i sin besittning.

Hyror

Hyresintäkter från uthyrning av stiftelsens lokaler redovisas linjärt över arrendeperioden.

Offentliga bidrag

Offentligt bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som stiftelsen fått eller kommer att få.

Offentliga bidrag som inte är förenade med krav på framtida prestation, så kallade ovillkorade bidrag, intäktsförs när villkoren för att få bidraget uppfyllts, det vill säga oftast i samband med att bidraget erhålls. Offentliga bidrag som är förenade med krav på framtida prestation, så kallade villkorade bidrag, skuldförs när bidraget erhålls och intäktsförs därefter när prestationen utförs.

Offentliga bidrag som hänför sig till förvärv av en anläggningstillgång minskar tillgångens anskaffningsvärde.

Offentliga bidrag som hänför sig till förvärv av en omställningstillgång minskar tillgångens anskaffningsvärde.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Skansen tillämpar komponentavskrivning vilket innebär att komponenternas bedömda nyttjandeperiod ligger till grund för avskrivningen. MARK är inte föremål för avskrivning. Följande nyttjandeperioder tillämpas:

Byggnader	10–60 år
Markanläggningar	10 år
Fordon, maskiner och övriga inventarier	5–10 år
Djur	5–10 år
IT-utrustning	3 år

Finansiella instrument

Finansiella instrument värderas utifrån anskaffningsvärde.

Finansiella tillgångar och finansiella skulder redovisas när stiftelsen blir part i det finansiella instrumentets avtalsmässiga villkor. Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången upphör eller regleras, eller när de risker och fördelar förknippade med tillgången överförs till annan part. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när den avtalade förpliktelsen fullgörs eller upphör.

Kundfordringar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för befarade förluster. Leverantörsskulder och andra icke-räntebärande skulder värderas till nominellt belopp.

Finansiella anläggningstillgångar och finansiella lång-

fristiga skulder samt räntebärande kortfristiga finansiella fordringar och skulder värderas såväl vid första redovisningstillfället som i efterföljande värdering till upplupet anskaffningsvärde, vilket normalt är detsamma som verkligt värde (transaktionsvärdet) vid anskaffningstidpunkten med tillägg av direkt hänförliga transaktionsutgifter såsom courtage.

Nedskrivning av finansiell anläggningstillgång.

Per varje balansdag bedömer stiftelsen om det finns indikationer på nedskrivningsbehov. Bedömningen görs individuellt post för post. Stiftelsens värdepappersportfölj utgör en post då stiftelsen utformat och dokumenterat en riskspridningsstrategi och de finansiella instrumenten i portföljen är klart identifierbara.

För finansiella anläggningstillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde görs nedskrivning av redovisat värde till nuvärdet av den bästa uppskattningen av framtida kassaflöden diskonterat med tillgångens ursprungliga effektivränta eller aktuell ränta på balansdagen för tillgångar med rörlig förräntning. Tillgångar med rörlig ränta diskonteras med aktuell ränta på balansdagen. För finansiella anläggningstillgångar som handlas på en aktiv marknad har stiftelsen valt att göra nedskrivningar till verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader.

För finansiella anläggningstillgångar som inte värderas till upplupet anskaffningsvärde görs nedskrivning av redovisat värde till det högsta av verkligt värde med avdrag för försäljningskostnader och nuvärdet av den bästa uppskattningen av de framtida kassaflöden som tillgången förväntas ge.

Per varje balansdag bedöms om en tidigare nedskrivning ska återföras helt eller delvis till följd av att de skäl som låg till grund för nedskrivningen har förändrats.

Leasing

Samtliga leasingavtal kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret är värderat till ett genomsnittligt anskaffningsvärde. Nedskrivning av inkuranta varor sker i samband med inventering.

Avsättningar

Avsättningar redovisas när det finns en legal eller informell förpliktelse till följd av en tidigare händelse, det är sannolikt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen och beloppen kan uppskattas på

ett tillförlitligt sätt. Tidpunkten eller beloppet för utflödet kan fortfarande vara osäker.

En avsättning redovisas till den bästa uppskattningen av det belopp som krävs för att reglera förpliktelsen på balansdagen. Avsättningar tas endast i anspråk för det utgifter som avsättningen ursprungligen var avsedd för. Avsättningar diskonteras till sina nuvärden där pengars tidsvärde är väsentligt.

Ersättningar till anställda

Ersättningar till anställda i form av löner, bonus, betald semester, betald sjukfrånvaro m.m. samt pensioner redovisas i takt med intjänandet. Beträffande pensioner och andra ersättningar efter avslutad anställning klassificeras dessa som avgiftsbestämda eller förmånsbestämda pensionsplaner. Det finns inga övriga långfristiga ersättningar till anställda.

Ersättningar vid uppsägning

Ersättningar vid uppsägningar, i den omfattning ersättningen inte ger stiftelsen några framtida ekonomiska fördelar, redovisas som en skuld och en kostnad när stiftelsen har en legal eller informell förpliktelse att lämna ersättningar till anställda som avslutar sin anställning.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas enligt erhållna besked från SPP Konsult.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Avgifter för avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs löpande.

Övriga upplysningar

Totalt Eget kapital har en ingående balans om 116 070 tkr. Årets resultat 5 186 tkr förs till balanserat resultat varför Eget kapital har en utgående balans om 121 256 tkr.

Verksamhetsresultat

Resultat efter avskrivningar och jämförelsestörande poster men före finansiella intäkter och kostnader.

Eget kapital

Stiftelsens nettotillgångar, dvs skillnaden mellan tillgångar och skulder.

Balanslikviditet (%)

Omsättningstillgångar inklusive lager m.m. i procent av kortfristiga skulder

Noter (Tkr)

Not 1 Statsbidrag

	2016	2015
Anslag från Kulturdepartementet	72 008	70 367
Övriga statliga bidrag	0	42
	72 008	70 409

Not 2 Program- och aktivitetsintäkter

	2016	2015
Skansen gemensamt	256	64
Säkerhetsavdelningen	0	91
Marknads- och kommunikationsavdelningen	2 224	1 495
Kulturhistoriska avdelningen	1 326	1 089
Park- och trädgårdsavdelningen	34	9
Evenemangsavdelningen	7 685	2 949
Zoologiska avdelningen	2 093	1 648
Bygg- och fastighetsavdelningen	2 515	2 672
	16 133	10 017

Not 3 Övriga intäkter

	2016	2015
Anställningsstöd	806	1 168
Vidarefakturerade konsumtionsavgifter	4 748	4 678
Gåvor	3 766	735
Försäkringsersättningar	-44	623
Sponsorintäkter	9 722	6 536
Utdelningar från anknutna stiftelser	1 600	1 340
Övrigt	841	668
	21 438	15 749

Sponsorintäkten från avtalet med Konsumentföreningen Stockholm har periodiserats över avtalsperioden och ingår under året med 5 350 tkr

Not 4 Leasingavtal

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal, uppgår till 614 862 kronor. Framtida leasingavgifter, för icke uppsägningsbara leasingavtal, förfaller till betalning enligt följande:

	2016	2015
Inom ett år	411	596
Senare än ett år men inom fem år	1 032	729
Senare än fem år	26	0
	1 469	1 325

Not 5 Arvode till revisorer

	2016	2015
BDO Mälardalen AB		
Revisionsuppdrag	522	305
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget		3
	522	308

Not 6 Verksamhetens kostnader

	2016	2015
Skansen gemensamt	8 349	7 101
Säkerhetsavdelningen	0	2 622
Marknads- och kommunikationsavdelningen	26 736	21 190
Kulturhistoriska avdelningen	2 482	3 434
Zoologiska avdelningen	3 258	3 335
Park- och trädgårdsavdelningen	6 838	8 301
Evenemangsavdelningen	14 031	8 523
Bygg- och fastighetsavdelningen	27 797	25 188
	89 491	79 694

Not 7 Anställda och personalkostnader

	2016	2015
Medelantalet anställda		
Kvinnor	168	166
Män	100	102
	268	268

Löner och andra ersättningar

	2016	2015
Styrelse och Skansenchef	1 910	1 840
Tillsvidareanställda	69 383	67 400
Säsonganställda	25 763	26 181
	97 057	95 421

	2016	2015
Sociala kostnader, pensioner mm		
Arbetsgivaravgifter och avtalsförsäkringar	31 493	29 814
Pensionskostnader inkl löneskatt	9 437	8 091
Övriga personalkostnader	3 622	4 240
	44 552	42 145

	2016	2015
Totala löner, ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	141 609	137 566

Skansenchefen har, förutom ordinarie månadslön, rätt till en pensionsförsäkring enligt ITP-planen samt en pensionsförsäkring hos valfritt försäkringsbolag. Den sammanlagda pensionspremien, utöver ITP, år 2016 var 178 tkr (få 178 tkr). Uppsägningstiden från Skansens sida är 24 månader.

Könsfördelning bland ledande befattningshavare

	2016	2015
Andel kvinnor i styrelsen	60 %	60 %
Andel män i styrelsen	40 %	40 %
Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare	50 %	44 %
Andel män bland övriga ledande befattningshavare	50 %	56 %

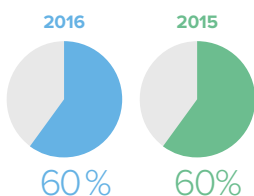
Not 8 Nettoresultat från försäljning av värdepapper

	2016	2015
Vinst vid försäljning av värdepapper	476	246
Förlust vid försäljning av värdepapper	-89	-40
Återförd nedskrivning av värdepapper	0	17
	387	223

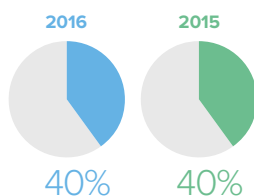
Not 9 Räntekostnader och liknande resultatposter

	2016	2015
Övriga räntekostnader	711	906
	711	906

Andel kvinnor i styrelsen

Andel män i styrelsen

Not 10 Byggnader och markanläggningar

	16-12-31	15-12-31
Ingående anskaffningsvärden	170 960	168 106
Inköp	9 325	2 854
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	180 285	170 960
Ingående avskrivningar	-34 650	-26 967
Årets avskrivningar	-7 914	-7 683
Utgående ackumulerade avskrivningar	-42 563	-34 650
Ingående nedskrivningar	-15 115	-15 115
Årets nedskrivningar		0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-15 115	-15 115
Utgående redovisat värde	122 606	121 195
Bokfört värde byggnader	83 740	81 686
Bokfört värde mark	38 866	39 509
	122 606	121 195

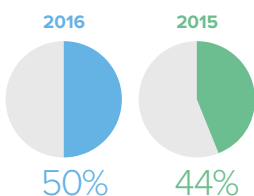
De nya anläggningstillgångarna för 2016 är bl a djuranläggningen för vitryggig hackspett och den kulturhistoriska verkstaden.

Not 11 Fordon, maskiner, inventarier och djur

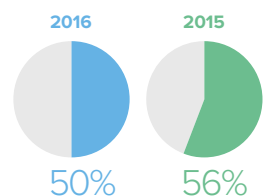
	16-12-31	15-12-31
Ingående anskaffningsvärden	80 788	78 929
Inköp	3 612	1 859
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	84 400	80 788
Ingående avskrivningar	-47 548	-38 947
Årets avskrivningar	-8 479	-8 601
Utgående ackumulerade avskrivningar	-56 027	-47 548
Ingående nedskrivningar	-1 646	-1 646
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-1 646	-1 646
Utgående redovisat värde	26 727	31 594

Bland de nyanskaffade anläggningstillgångarna 2016 finns: Ny servermiljö, en häst vid namn Arv, scenutrustning till olika scener och komplettering av stolar framför Sollidenscenen.

Andel kvinnor bland övriga ledande befattningshavare

Andel män bland övriga ledande befattningshavare

Not 12 Pågående investeringar

	16-12-31	15-12-31
Pågående investeringar byggnader och markanläggningar	7 884	12 108
Pågående investeringar maskiner, inventarier, fordon och djur	10 382	2 282
	18 266	14 390

Not 13 Finansiella anläggningstillgångar

	16-12-31	15-12-31
Ingående anskaffningsvärden	13 032	12 849
Inköp	2 161	1 028
Försäljningar/utrangeringar	-1 864	-845
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	13 329	13 032
Ingående nedskrivningar	-241	-257
Återförda nedskrivningar	0	17
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-241	-241
Utgående redovisat värde	13 089	12 792

Av redovisat värde avser 9 797 tkr aktier och andelar samt 3 533 tkr räntebärande papper. Marknadsvärdet är 15 552 tkr (få 14 920 tkr).

Not 14 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	16-12-31	15-12-31
Förutbetalda kostnader	2 320	2 302
Upplupna hyresintäkter	3 246	2 937
Upplupet anställningsstöd	29	162
Övriga upplupna intäkter	445	1 319
	6 040	6 721

Not 15 Avsättningar

	16-12-31	15-12-31
Pensionsåtagande enl FPG/PRI		
933		
939		
Upplupen löneskatt på pensionsåtagande 24,26 %	228	228
Trygghetsrådet	2 512	2 432
	3 673	3 600

Not 16 Långfristiga skulder

	16-12-31	15-12-31
Förfaller senare än ett år men inom fem år efter balansdagen		
	10 118	9 787
	10 118	9 787
Förfaller senare än fem år efter balansdagen		
	28 455	32 537
	28 455	32 537

Not 17 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	16-12-31	15-12-31
Villkorade gåvor/bidrag och fondavkastningar	21 767	27 289
Semesterlöneskuld	4 746	4 742
Upplupna löner och sociala avgifter	7 875	9 255
Övriga upplupna kostnader	4 441	2 810
Förutbetalda hyresintäkter	1 192	1 192
Förutbetalda årskort	3 958	3 663
Övriga förutbetalda intäkter	0	60
Skuld avs fastighets- och löneskatt	359	751
	44 340	49 763

Styrelsens underskrifter

Signatures of the Board

Stockholm den 16 februari 2017

Chris Heister
Ordförande
Chair

Per-Magnus Nilsson

Nisha Besara

Sanne Houby-Nielsen

Inger Lilliequist

Brutus Östling

John Brattmyhr
Verkställande direktör
Director

Vår revisionsberättelse har lämnats den xx mars 2017

Our audit report was presented on xx March 2017

Ove Olsson
Auktoriserad revisor
Authorized Public Accountant

Margaretha Morén
Auktoriserad revisor
Authorized Public Accountant

Skansens uppdrag

Mission statement

🇸🇪 **FRILUFTSMUSEET SKANSENS UPPDRAG** är att, med gästen i centrum:

- Ge insikt om och upplevelser av Sveriges kultur- och naturhistoria, i relation till samtiden och med sikte på framtiden. Skansen ska bedriva folkbildning, som en grund i verksamheten.
- Gestalta bilder av kultur och natur i Sverige, i huvudsak från 1700-talet och framåt, utifrån dokumenterad kunskap och så trovärdigt som möjligt. Skansen ska vårda och bevara samlingarna av byggnader, föremål, växt- och djurarter. Skansen ska vidare bidra till bevarandet av mångfald med betoning på nordiska djur och växter.
- Vara en engagerande och lustfylld nationell mötesplats och en politiskt och religiöst obunden arena för en mångfald av kulturyttringar. Skansen ska vårda och utveckla anläggningen som kultur- och naturmiljö. Skansen ska vidare skapa goda förutsättningar för alla gäster, oavsett ålder och bakgrund, att mötas.
- Inom ramen för uppdraget ska Skansen, utan att göra avkall på självständighet, kvalitet och trovärdighet, skapa en ekonomi som möjliggör egen utvecklingskraft. I detta ingår ett aktivt deltagande i ett varierat nationellt och internationellt samarbete.

Skansens varumärkeslöfte

På Skansen möts det förflutna och nuet, fantasi och fakta, djur och kultur, traditioner och trender. Här möts det mångsidiga och unika, det lekfulla och det flyktiga. Sveriges själ i ett levande museum, mitt i Stockholm. Livfullt, lustfyllt och glädjerikt för alla generationer, tillfällen och sinnesstämningar. Skansen – historier får liv.

Vårt gästlöfte

Imitt möte med gästen är jag Skansen. Skansen är till för gästen.

Våra värdeord

• Välkomnande • Ansvarsfull • Omtänksam • Överraskande

🇸🇪 **THE SKANSEN OPEN-AIR MUSEUM'S** mission embraces the following tasks with focus on our visitors:

- Providing insights into Sweden's heritage and natural history relative to the present day and with an eye to the future. Popular education will have a fundamental place in Skansen's operations.
- Portraying life and nature in Sweden mainly from the 18th century onwards as accurately as possible based on well-documented knowledge. Skansen shall preserve the collections of buildings and physical objects, as well as species of plants and animals. Skansen shall also help to preserve diversity with a focus on Scandinavian animals and plants.
- Act as an engaging and enjoyable national meeting place and an arena independent of political and religious affiliations for diverse cultural manifestations. Skansen shall preserve and develop the site and its buildings as both a natural and historical environment. Skansen shall promote opportunities for all visitors to meet regardless of age and background.
- Within the framework of its mission, Skansen shall, without detriment to its independence, quality and credibility, create a financial base that allows it to develop from its own resources. This will include active participation in a variety of national and international projects.

Skansen's brand promise

The past and the present, fantasy and reality, animals and culture, traditions and trends – they all meet at Skansen. Here you will find the diverse and unique, the playful and the unexpected. Sweden's soul in a living museum, in the heart of Stockholm. Full of life and bringing pleasure and joy to all generations, occasions and states of mind. Skansen – stories that come alive.

Our visitor promise – in my encounters with visitors I am Skansen. Skansen exists for its visitors.

Our values – Welcoming, Responsible, Considerate, Surprising.

Skansen tackar

Skansen is grateful

🇸🇪 **FÖR VÄRDEFULLT SAMARBETE** och stöd under 2016 vill Skansen framföra sitt varma tack till:

- Astrid Lindgren Memorial Award
- BalticSea2020
- Betongindustri
- Brandkontoret
- Brandpool AB
- Carl Malmsten Furniture studies, vid Linköpings universitet
- Cementa
- Centrum för biologisk mångfald
- Centrum för lättläst
- Dansinspiratörerna
- Folkets Hus och Parker
- FK Strömstararna
- Friluftsförbundet Stockholm
- Fritidsutvecklarna Idrottsförvaltningen
- Fruktbudet
- FUB
- Föreningen Knyppepinnarna
- Föreningen Sesam
- Föreningen Storstockholms Koloniträdgårdar
- Gehrman's Musikförlag
- Gunvor och Ivan Svenssons stiftelse till minne av deras son Ivan
- Göta Lejon
- H.M. Konungens Hovstall
- ICA Handlarna Öst
- IF Metall
- IOGT-NTO
- Iskarlarna
- Jernarbetarnas verkstadsklubb
- Jussi Björlingsällskapet
- Järnhandelns Intresseförening
- Koloniträdgårdsförbundet
- Konsumentföreningen Stockholm
- Kungl. Skogs- och lantbruksakademien
- Kungsholmens Gymnasium/Stockholms musikgymnasium
- Live Nation
- Linodlarföreningen Fransåker
- LP Flamenco
- Länsstyrelsen i Stockholm – enheten för lantbruksfrågor
- Naturskyddsföreningen
- Naturvårdsverket
- Norges Ambassad
- Operahögskolan
- Rabén & Sjögren
- Romska Kulturcentret i Malmö
- Rovdjurscentret De 5 Stora
- Röda Korset
- Saltkråkan AB
- Saltå Kvarn
- Samfundet Nordiska museets och Skansens Vänner
- Scania
- Slöjd Stockholm
- Stiftelsen Sveriges Nationaldag
- Stockholms flugfiskecenter
- Stockholms läns hemslöjdsförening
- Stockholms Miljöförvaltning
- Stockholms stad, Kulturförvaltningen
- Stockholms stad, Utbildningsförvaltningen
- Stockholms Stadsbibliotek

🇸🇪 **WE ARE INDEBTED** to the following for their collaboration and support during 2016:

- Stockholms Universitet
  - Studieförbundet Vuxenskolan
  - Stödföreningen Gershedens Folkets Hus
  - Stödföreningen för Skansens koloniträdgårdar
  - Svenska Barnmorskeförbundet
  - Svenska Hembryggareföreningen
  - Svenska Institutet
  - Sveriges Hembygdsförbund
  - Sveriges Körförbund
  - Sveriges Lantbruksuniversitet
  - Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund
  - Sveriges Television
  - Swedish Match
  - Södermalms Stadsdelsförvaltning
  - Taubesällskapet
  - Telehistoriska föreningen
  - Ulf K Nordensons Stiftelse för hantverk i trä
  - United Stage
  - Viltskadecenter
  - Världsnaturfonden WWF
  - Weber, Saint Gobain Sweden AB
  - Wermländska Sällskapet
  - Årstiderna
- samt till Sten Modéer och Maria och Gunnar Svärd som här får representera alla enskilda gåvogivare.

We should also like to thank Sten Modéer as representative of numerous private contributors.

Redaktion: Skansens marknads- och kommunikationsavdelning.

Innehåll: Christina Hamnqvist/Skansens marknads- och kommunikationsavdelning, Ronnie Engstrand/Skansens administrativa avdelning.

Formgivning: Linn Sandgren/Havanas.

Översättning: LingoNorden.

Tryck: Ineko.

Foto/illustration: Marie Andersson (omslag, sid 14–15, 22), Pernille Tofte (sid 2, 5, 8–9, 13, 19, 22), Kawa/Topia landskapsarkitekter (sid 10–11), Janne Danielsson/SVT (sid 17), Michael McLain (sid 18), Tom Svensson Nordens Ark (sid 21), Einar Odencrants (sid 22), Dan Kullberg (sid 23).

SKANSEN

Stiftelsen Skansen – Box 27807 – SE-115 93 Stockholm – Sweden
www.skansen.se

